

Пазар за ЕкоСан?

Бизнес проучване

ОТ

Петер ван Лутервелт

В партньорство с:

- ЖЕОБ
- Проинция Оверийсел
- Област Телеорман (Румъния)
- EuroTeleorman (Румъния)
- Земя завинаги Earth Forever
Caring for the Future
- Няколко университета (нидерландски, немски и др.)
- Вода за всички
- KIWA
- Корам
- Нидерландско министерство на външните работи (МАТРА)

Фокус на изследването

- Не по съдържание (направен от университетите)
- “Търсене” на пазара = Потенциално търсене на ЕкоСан
- “Предлагане” на пазара = Потенциални производители на ЕкоСан продукти
- Подпомагащи фактори (законодателство, образование) за да се съчетаят търсенето и предлагането
- Възможности за производство

Литературно изследване & Теренно изследване

- България & Румъния
  - Литературно изследване
  - Посещение на терен през февруари

В близко сътрудничество и с голямата подкрепа на:

- Диана Искрева (България)
- Оливия Раду (Румъния)

Размисли зад изследването

- Централна & Източна Европа (ЦИЕ):
  - ✓ > 25% не са свързани към канализация
  - ✓ Недостиг на фосфатни торове
  - ✓ Замърсяване на подземните води
  - ✓ Замърсяване на реките
  - ✓ Не добри източници за питейна вода (кладенци)
  - ✓ Проблеми с околната среда и здравето
    - ✓ Лоши санитарни условия в селата: училища, обществени сгради и частни домове

Има ли нужда?

Сграда на селска училищна тоалетна

Още размисли?

- **Южна Европа?**

- Много сухи периоди
- Промяна на климата
- Проблеми с околната среда
- Проблеми със здравето и санитарията

- **Северо-западна Европа?**

- Летни къщи без канализация (Скандинавия, Германия)
- “Нов начин на пишкане”!
  - Остатъчни медикаменти
  - Разделяне в началото или в края на тръбата
  - Опит и R&D

Ако нямашме в
Нидерландия
изградени системи
(канализация и
пречиствателни
станции), ние
бихме направили
дизайна по друг
начин

Overzicht van sanitatieprojecten, eind 2006.

Сурови факти & числа (население)

- Европа 728 млн.
- ЦИЕ 384 (53%)
- Румъния 21,7 (3%)
- България 7,7 (1%)
- Испания, Португалия,
Франция, Италия &
Гърция 184,1 (25%)

А страните от Близкия Изток?

Факти и числа

Селски райони

Румъния:

- Домове 3.7 млн.
- Училища 11.000
- Обществени сгр. 13.000

България:

- Домове 1.4 млн.
- Училища 1500
- Читалища 2000

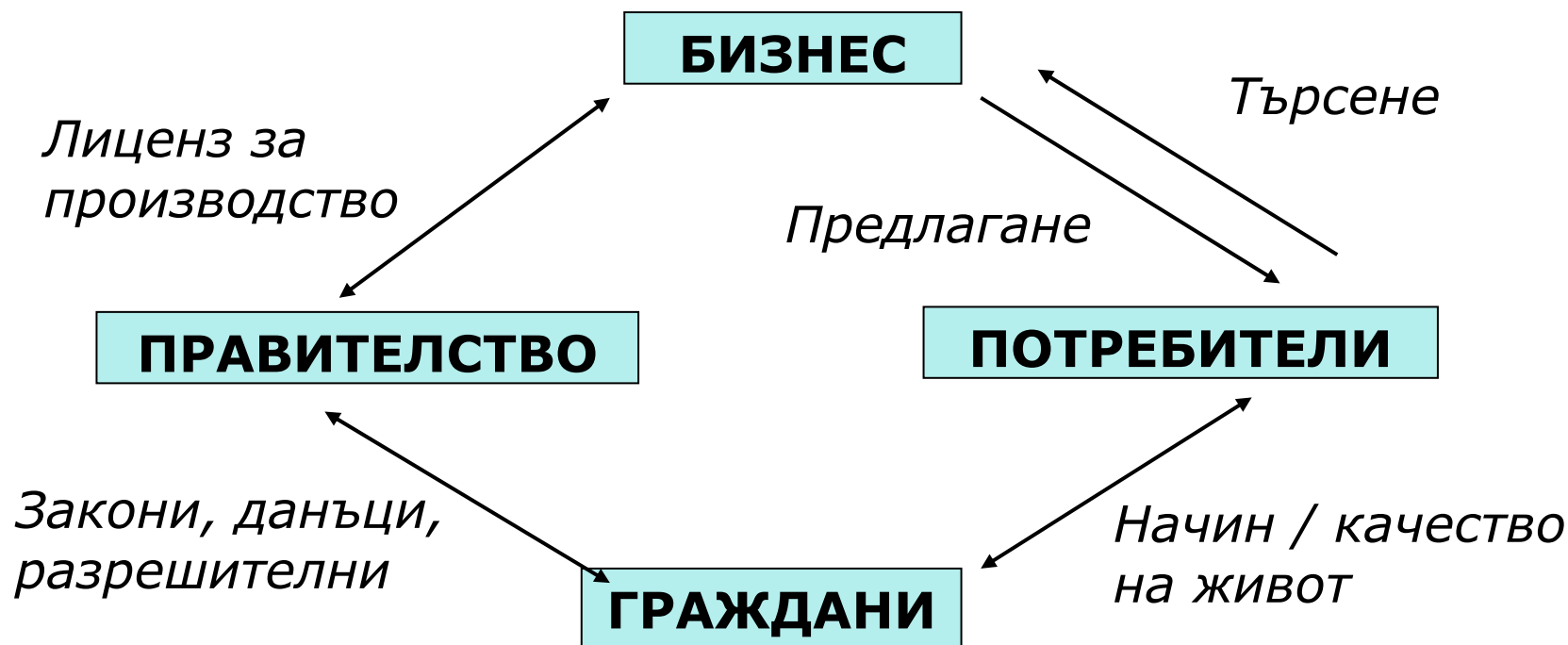

Грубо пресмятане на пазара на домакинствата

- ЦИЕ население 384 млн.
- 25% живеят в селата 96 млн.
(няма канализация)
Средно живеещи в едно домакинство 2.2
- Това означава 43 млн. домакинства
- (90% от българите имат селска къща)

Как работи пазарът

ИЗВОДИ

1. *Използване на фокуса към околната среда* (промяна на климата) за политически решения в ЕС в миналото и бъдещето, *направи го проблем за ЕС, не отивай към решения за третия свят, законодателство и политическа воля!!*
2. Насочване към иновациите необходими за ЕкоСан (сухи и с водно промиване): *секси продукти (колкото и ужасно да звучи този термин...!)*
3. Поради липсата на канализация има голям потенциален пазар >43 млн. домакинства, освен обществените сгради като училища и др. (те трябва да се включат най-напред) в ЦИЕ, какво е положението в ЮЗ Европа?
4. Направа на анализ на разходите за черпателни ями /канализация > ЕкоСан на макро и микро ниво
5. Приемане на целия ЕС като пазар (сухи и с водно промиване)

Заклучение прод.

6. Да станем първата в света ЕкоСан икономика (дизайн, производство, използване на екосан продуктите), близо до дневния ред от Лисабон
7. Решение "от люлката до люлката", промяна на политиката за околна среда и здраве
8. Производство на органичен тор
9. Фекалиите могат да са част от био горивата
10. Вземи предвид комфорта и разходите (строителство, купуване) за потребителите /купувачите
11. Партнирай си със CSR бизнеса в Западна и ЦИЕ
12. Заради промяната на климата, това е и проблем на ниво ЕС

Препоръки за следващи стъпки (I)

- Да се инициира комисия по тази политика (ЕС)
- Съ-финансиране за нови демо /пилотни проекти в училища и обществени сгради
- Да се пресметне броя тоалетни използвани в пилотни проекти в ЦИЕ
- Семинари със заинтересованите:
  - Румъния: 29 – 30 март 2007
  - България: 12 - 14 април 2007

Препоръки за следващи стъпки (II)

- Да се намери инвеститор (субсидия) за калъп (25-50.000 евро)
- Да се инвестира в пилотно производство ок. 5,000 тоалетни и те да са спонсорирани (приблизителна цена € 50.000, = € 10/тоалетна)
- Да се партнира със CSR бизнеса, за да се създаде ЕкоСан

Част 2

- Набиране на фактология
- Swot анализ
- Планиране на сценарии
- По-нататъшни изследвания

SWOT анализ (I)

Силни страни

- Евтини решения (без вода, черпателни ями, данъци)
- Използване на съществуващи материали
- Комфорт (без миризма, мухи)
- Използване отново в земеделието
- Иновация на ЕС (промяна на климата)

Слаби страни

- Не се свързва със Западна Европа, а с Третия свят
- Няма политическа подкрепа
- Нови продукти /съществуващ пазар
- Висока начална инвестиция (калъп)
- Има нужда от обучение за използване на екскременти
- Дренажната система повишава началната инвестиция
- Двойна система за разделяне на фекалиите / урината
- Специално строителство

SWOT анализ (II)

Възможности

- *Иновация за ЕС*
- *Потенциален голям пазар (вкл. Ю. Европа) заради промяна на климата*
- *Интегриране на тоалетна и баня в къщата*
- *Започни с училищата, за да служат за пример (= ранни ползватели)*
- *Не е необходима канализация - пести 70%*
- *Добра за околната среда*

Заплахи

- *Няма още политическа воля*
- *Няма законодателство (национално и ЕС)*
- *Средни технологии, няма модерен имидж*
- *Само теоретически постановки за използване в земеделието, не е обичайно*

Полево изследване (I)

Керамична промишленост:

- Разбиране за ЕкоСан концепцията
- Ре-активна (традиционна, собственост на чужденци, бавно вземане на решения, не се интересува от хора с ниски доходи)
- Про-активна (1 в Румъния, CSR, много обещаваща, квалифицаирана)

Индустрия за пластмаси:

- Само за клекала
- Има ли нужда да се инвестира в този тип продукт **СЪЩО** за училищата?

Полево изследване (II)

Законодателство:

- Няма по отношение на ЕкоСан
- Някакво законодателство в Румъния за външни сухи тоалетни, септични ями и използване на екскрементите
- Разрешителни за изграждане и използване на външни сухи тоалетни

Политики:

- Толкова много приоритети

Канали за продажба

Строителни фирми

Полево изследване (III)

Възможности:

- Отвореност за изграждане на демонстрационни проекти в училища и обществени сгради
- Съ-финансиране от националния бюджет за ремонт на училищата (Румъния)??
- Съ-финансиране от домакинства за изграждане на тоалетни, заедно с бани в България
- Търсене на пари от спонсори (базирано на реални нужди / сериозни партньори)

Стратегия за социална промяна*

- Нужда от бедствие (напр. горещ сух период)
- Епидемия
- Политически избори
- Нужда от законодателство (месно, национално, ЕС)
- Съвместна промоция на обществения /частния сектор
- Фермерите се конкурират за органични торове

* На основа на историята на Европа

Планиране на сценарии

- Да се използва промяната на климата (гореща тема)
- Политиците в ЕС са отворени за околна среда, здраве, иновации (Дневният ред от Лисабон)
- Силно лоби за НСО/ гражданското общество, университети, обществен сектор (промяна на климата), частен сектор (корпоративно социално отговорен бизнес)
- Секси пилотни проекти (първо разпространение чрез училищата и обществените сгради, а по-късно в домакинства)

По-нататъшни изследвания (I)

- Да се намерят (международни) западни практики
- Макро и микро калкулиране на разходите за канализация, черпателни ями и ЕкоСан по отношение на инвестиция и поддръжка
- Няколко места за пилотни (училища) демо проекти (поне по едно във всяка страна)
- Посещения с рекламна цел за идентифициране на местни лидери
- Търсене подкрепа от международни институции (Световна банка, СЗО, МВФ, Агенции на ООН)

По-нататъшни изследвания (II)

- Намиране на съ-спонсори за финансиране на демо проекти в страните от ЦИЕ
  - МАТРА (Нидерландско министерство на външните работи)
  - EVD / Партньори за вода (хадуерни пилотни)
  - Световна банка
  - Местен фонд за ремонт на училищата (Румъния)
  - Местни източници за инфраструктура
  - CSR Бизнес

Не пропускайте този шанс, иновация, даващ отговор на промяната на климата!!

По-нататъшни изследвания (III)

- Да се изгради кооперативна или общинска система за събиране и използване на тора от фермерите
- Внимавайте за остатъчните вещества от медикаментите (внимание към използването на пеницилин)
- Покажете пресмятания за промяната на климата /сухи периоди
- Наблегнете на бедствията / заболяемостта в селските райони